

СПОДЕЛЕНОТО ПРОСТРАНСТВО НА МРЕЖАТА

Мрежа, „мрежуване“... ами то малко звучи като „сърфиране“ в интернет. Нещо, което е сравнително ново, но пък толкова интересно. А и толкова много неща се правят в интернет-пространството – в мрежата. Хората се забавляват, пазаруват, плащат си данъците, въртят бизнес, влюбват се.... Нещо, което до неотдавна не вярвахме, че е възможно да се случи. Не, не бързайте да казвате – о, това вече не е актуално, ясно е, че в мрежата могат да се правят безкрайно много неща. Ние обаче, като зачитаме вашето недоволство, ще продължим по темата. За да ви разкажем за нашата мрежа, която започваме да изграждаме – мрежата на организации от цялата страна, които работят в социалната и правозащитната сфери. Защото гражданската мрежа, работата в мрежа или „мрежуването“, е също нещо толкова ново и непознато, каквото беше интернет-пространството преди време. А работата в мрежа наистина може да бъде нещо изключително полезно – особено в момент, когато повечето граждански сдружения у нас тепърва прохождат, имат ограничени ресурси и почти никакъв опит.

Това се опитахме да си кажем на първата среща за мрежата, която беше в София и на която се събрахме над 40 неправителствени организации от страната. А дойдохме с много въпроси, с различни очаквания, но всички имахме смътното усещане, че сме участници в нещо важно, че именно ние поставяме началото на „СПОДЕЛЕНОТО ПРОСТРАНСТВО НА МРЕЖАТА“. И то тръгнаше от разбирането за това що е мрежа... и може би тръгнаше от още по-важното разбиране за това що е гражданска организираност и гражданска активност. Но тъй като целта ни е да разкажем за „мрежуването“, ще ви предложим само част от едно мнение за това

каква по характер може да бъде гражданската активност.

Гражданската активност е точно толкова различна по характер, колкото са различни човешките стремления. Тя може да бъде местна или глобална, ограничена или масирана, постоянна или инцидентна, драматично видима или невидима, конфронтационна или съглашателска, спонтанна или организирана, стимулирана от асоциации или индивиди-егуномишленици, или от големи граждански движения. Или комбинация от всички споменати фактори в зависимост от изискванията на момента.

Източниците на вдъхновение могат да бъдат духовни, религиозни, морални или политически. Общото в тази постоянно променяща се комбинация обаче трябва да се търси в сферата на ценностите: солидарност и съчувствие към съдбата и благополучието на другите, включително и на далечните, непознати хора; чувство за лична отговорност и упование на собствените инициативи за постигане на желаното; стремеж към алтруистично раздаване; отричане на неравенството, насилието и подгизнестството.

*Мигел Дарси де Оливейра
Райеш Тангон*

Западните граждански общества, за които „мрежуването“ е популярен и безспорно един от най-ефективните начини за работа на неправителствения сектор, определят мрежата като **СЪВКУПНОСТ ОТ НЕЗАВИСИМИ УЧАСТНИЦИ И ВРЪЗКИТЕ МЕЖДУ ТЯХ**. Участниците в мрежата трябва да са обединени около споделени ценности и интереси. Те могат да са отделни хора или групи, но за да бъдат част от мрежата, е изключително необходимо да са запазили своята неза-

висимост. Връзките пък между участниците се установяват доброволно и са плод на споделени ценности и интереси, обща насока и очаквани ползи. Връзките са многопосочни, постоянно възникват нови и отпадат стари и се поддържат от възможността за

предлагане и използване на споделени ресурси. И точно тази част с търсенето и предлагането ние се опитахме да разиграем и се получи една истинска „мрежова борса“, на която всеки изложи това, което имаше, и се огледа за това, от което има нужда.

(В края на приложението ще намерите информация за това какво може да ви предложи Центърът за независим живот – София. Не забравяйте, че можете да използвате бюлетина на Центъра, за да споделите опита на вашата организация, да предложите или да потърсите подкрепа.)

Изключително важно беше да разберем, че да „правиш мрежа“ или да „мрежуваш“ всъщност означава, простичко казано, съзнателно и целенасочено да създаваш връзки. Участието в мрежа предполага готовност за предлагане на ресурси, които да бъдат достъпни за другите участници в мрежата. Жизнеспособността на мрежата се дължи на разногласието, на възможността за обмен на различни гледни точки. Мрежата ще се провали, когато участниците в нея не могат да се държат независимо и да взимат самостоятелно отговорни решения – което може да стане в силно бюрократизираната култура, в която сме свикнали да живеем. А ние

сме свикнали с традиционната пирамидална организация на работа, където има различни йерархични нива и контролът се осъществява от върха на пирамидата надолу. Общуването между „кутийките“, дори и на едно и също ниво, е затруднено – самите кутийки са изолирани една от друга. И се оказва, че членовете на тези структури се страхуват да взимат решения и в същото време пречат на другите да поемат отговорност.

За много от нас беше трудно да превключим на тази първа среща за „мрежуването“ и да си дадем сметка, че мрежата е нещо много различно от пирамидата. Трябваше да стане ясно, че ако искаме да изградим гъвкава организация, трябва да сме готови не само да толерираме, но и да подкрепяме тези, които рискуват. Трябваше да стане ясно, че в мрежовата организация всички участници са равнопоставени, отговорностите са споделени, което означава, че и лидерските функции са споделени, че между възлите, образно казано, на мрежата няма йерархични граници, а взаимозависимост. В мрежата всеки може да общува и да си сътрудничи с всеки друг, хората не са затворени в кутийки, а са обединени от ценности и споделени интереси. Затова и принципите на мрежовата организация са общи възгледи, ценности, цели, интереси, независими участници. Всеки участник в мрежата запазва своята самостоятелност, възползвайки се от ресурсите, които другите предлагат, и предлагайки собствени ресурси. Мрежата не е статична, тя постоянно се разраства с нови връзки, като никога не участва насилно, а доброволно – за-

ради споделена насока, възгледи, очаквани ползи. Множеството връзки във всички посоки всъщност отличават мрежата от йерархичната и бюрократична организация.

И още нещо важно – мрежата не търпи съперничество и интриги, не търпи претенции и оправдания. Мрежата се хранва чрез общуване, споделяне, говорене – някой чува, друг не обръща внимание за момента, но когато има нужда, посяга към казаното, към предложеното – и самият той предлага.

Голям спор се завъртя по въпроса за лидерството в мрежата, което пък отново беше възможност да направим разлика между лидерството в пирамидалната организация и лидерството в мрежата. Защото в мрежата е задължително да има множество лидери, а не един. В мрежата няма ръководител, а в определени моменти всеки участник може да поеме лидерската функция, в зависимост от неговите или нейните интереси, способности, знания и умения и според това какво трябва да се прави. Разбира се, при зараждането на една мрежа е необходим активен човек или инициатор, който да се погрижи нещата да тръгнат, но с течение на времето потребността на мрежата от лидерство се променя. Споделените информация и ресурси предполагат и друг тип отношения. Докато в една йерархична и бюрократична структура достъп до по-голямата част от информацията имат само ръководителите, то в мрежата всички участници имат свободен достъп до цялата информация за техните съвместни дейности, за продукцията или потребностите, които имат.

Като че ли на повечето от нас това стана ясно. Още повече след като Валя от сдружение „Независим живот“ – Добрич сподели с нас своя опит от работата на няколко регионални организации в мрежа. И макар че в края на тази среща вероятно много въпроси останаха без отговор, ние ще продължим да търсим, да питаме, да обменяме опит и информация, да споделяме. За да стане пространството на мрежата наистина наше, общо – споделено...

РЕСУРСИ, които ЦНЖ може да предостави в мрежата

ОПИТЪТ НА ЕКИПА НА ЦЕНТЪРА

Ние сме готови да споделим с вас нашия опит в:

- социалното консултиране и работа по случай,
- организирането на застъпнически и лобистки кампании,
- привличането и работата с доброволци,
- организирането на публични акции,
- достъпа до медиите.

ЕЛЕКТРОННИ РЕСУРСИ

- Интернет-страница на ЦНЖ – на нея в момента ще намерите всички броеве на бюлетина „Независим живот“ и сп. „Интеграл“, както и други издания на ЦНЖ, подписка в подкрепа промяната на закона за хората с увреждания. В скоро време на страницата ще могат да се намерят всички материали и издания на ЦНЖ и на други организации по темата за хората с увреждания. Идеята е страницата да се превърне в богат информационен кът в интернет-пространството.

Адресът на страницата е:

www.cil-bg.org

- Виртуална група – основно електронно средство за комуникация между участниците в мрежата. Адресът на виртуалната група е:
www.smartgroups.com/groups/mreza
- Клуб „Гражданинът И...“ – виртуален форум за разговори (говорилник) и за обмен на информация по въпросите на хората с увреждания, а и не само по тези въпроси. Адресът на клуба е: www.clubs.dir.bg

ОБУЧЕНИЯ

Програма „Обучение и ресурси за развитие на лидери сред хората с увреждания“

ния в България“

Основна част от тази програма е пет-модулно обучение на групи и организации на хора с увреждания от цялата страна, чийто очакван резултат е възникване на мрежа от стабилни и устойчиви организации на хора с увреждания. Модулите са тематично ориентирани с акцент върху самоорганизирането, привличането на съмишленици по места, разработването и управлението на проекти, създаването на мрежи и коалиции и икономическото развитие за социална промяна.

Първият етап на програмата вече стартира през октомври 2001 година в Югоизточна България за следните области: Сливенска, Старозагорска, Хасковска и Кърджалийска. Предстоят вторият и третият етапи, когато ще предложим обучение и за организации на хора с увреждания от останалите региони в страната.

ИНФОРМАЦИОННИ РЕСУРСИ

Инфотека

ТУК ЩЕ НАМЕРИТЕ ИНФОРМАЦИЯ (НАД 1000 ЗАГЛАВИЯ – КНИГИ, БРОШУРИ, ДИПЛЯНКИ, ПЕРИОДИЧНИ ИЗДАНИЯ НА ЦНЖ И НА ДРУГИ НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ ОТ СТРАНАТА И ЧУЖБИНА), СВЪРЗАНА С ПРОБЛЕМИТЕ НА ХОРАТА С УВРЕЖДАНЯ, КАКТО И С РАБОТАТА НА НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ, ПРЕДИМНО НА И ЗА ХОРА С УВРЕЖДАНЯ.

Електронен регистър

БОГАТА БАЗА-ДАНИИ, С ИНФОРМАЦИЯ ЗА НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ, ХОРА И ИНСТИТУЦИИ ОТ СОФИЯ И СТРАНАТА. ПОСТОЯННО СЕ ОБНОВЯВА И ДОПЪЛВА.